

soron kívüli adóbevallást kell benyújtani, amelynek határideje az adóalanyiség megszűnését követő ötödik hónap utolsó napja.

Amennyiben a kivaalanyiség a Tao. tv. szerint kedvezményezett átalakulásnak nem minősülő, könyv szerinti értéken megvalósított egyesülés, szétválás miatt szűnt meg, akkor az egyesüléssel, szétválással érintett adózó az egyesülés, szétválás napját követő 15 napon belül az állami adó- és vámhatósághoz megtett bejelentéssel, az adóalanyiség keletkezésére vonatkozó feltételek betartásával ismételtén választhatja az adóalanyiságot. Az adóalanyiség az egyesülés, szétválás napját követő nappal jön létre¹³. A kivaalanyiség választására az egyesüléssel, szétválással létrejövő jogutódnak is lehetősége van. Például, ha egy kivaalany gazdasági társaságból kiválással létrejön egy új gazdasági társaság, akkor mind a kiválással érintett, fennmaradó gazdasági társaság (jogelőd), mind a kiválás során létrejövő új gazdasági társaság élhet a kivaalanyiség választásának lehetőségével, feltéve, hogy megfelel a Katv. szerinti „belépési” feltételeknek.

Áttérési különbözet

A társasági adózásra áttéréskor a törvény előírja az úgynevezett áttérési különbözet meghatározását, mely általánosságban azt a kisvállalatiadó-alanyiség időszaka alatt megtermelt értéket jelenti, mely után kisvállalati adót nem kellett fizetni, és az áttérést követően társaságiadó-kötelezettséget sem keletkeztetne. Az áttérési különbözet után – meghatározott szabályok szerint – adózni kell.

a) Az áttérési különbözet megállapítása

Az adózónak a kisvállalatiadó-alanyiség megszűnése miatt - az áttérési különbözet összegének meghatározásához – meg kell állapítania azon nyereség, veszteség (adózás előtti eredmény) összegét, amely a kisvállalatiadó-alanyiség időszakához kapcsolódik, és amelyre a kisvállalati adózás hatálya alatt a Katv. 20. § (3) bekezdés a) és b) pontja alapján adófizetési kötelezettség nem vonatkozott.

Az előzőek szerint megállapított összeget csökkenti:

- a) a kisvállalatiadó-alanyiség időszaka alatt megszerzett, előállított immateriális jószágnak, tárgyi eszköznek a kisvállalatiadó-alanyiség megszűnése időpontjában fennálló könyv szerinti értéke és
- b) a kisvállalatiadó-alanyiség időszaka alatt keletkezett elhatárolt veszteség összege és
- c) a megfizetett (fizetendő) kisvállalati adó összege.

Az áttérési különbözet meghatározásához szükséges adatokról az adózónak külön nyilvántartást kell vezetnie.

Példa

Az alábbi példában egy olyan vállalkozás áttérési különbözetének levezetését mutatjuk be, amely 2022-ben tért át a társasági adóról a kisvállalati adóra, majd 2025-től visszatér a társasági adózáshoz. A példa segítséget nyújthat az áttérési különbözet levezetéséhez szükséges nyilvántartási kötelezettség megtervezéséhez is.

A példában szereplő vállalkozás fontosabb jellemzői a kisvállalati adós évek alatt:

¹³ Katv. 19. § (8a) bekezdése

- A vállalkozás 2022. január 1-én 10 millió forint eredménytartálékkal rendelkezett. Ebből 2022-ben 5 millió forint osztalékot fizetett, majd a fennmaradó összeget 2023-ban a tulajdonosok kivonták a cégből.

- 2022-ben a cég 30 millió forintot kapott eszközbeszerzésre a tulajdonosoktól, amelyet két év alatt fel is használt erre a célra.

A kisvállalati adóval kapcsolatos adatok (ezer Ft)		2022	2023	2024
1.	Személyi jellegű kifizetések	6 000	7 000	9 000
2.	Kapott osztalék	0	0	0
3.	Kifizetett osztalék	5 000	2 000	5 000
4.	- 3.-ból: a kivás időszak nyeresége terhére kifizetett osztalék	0	2 000	5 000
5.	Tőkebevonás	30 000	0	0
6.	Tőkekivonás	0	5 000	0
7.	- 6.-ból: közvetlenül vagy közvetve a kivás időszak nyeresége terhére kivont tőke	0	0	0
8.	Beszerzett új eszközök bekerülési értéke	20 000	0	0
9.	Kisvállalati adó [a megelőző sorokból számított adat]	0	0	400
10.	A következő években felhasználható elhatárolt veszteség összege	24 000	10 000	0
A vállalkozás további szükséges számviteli adatai (ezer Ft)		2022	2023	2024
11.	Adózás előtti eredmény	4 000	4 000	5 000
12. *	A nyitó mérlegben kimutatott eredménytartalék összege [az első évben adott, azután az előző évi értékekből számított: 12-3.+(11.-9.)]	10 000	9 000	11 000
13. *	- 12.-ből: a kisvállalati adózást megelőző (társasági adós) időszakban keletkezett eredménytartalék [az első évben 12.; azután az előző évi értékekből számított: 13.-(3.-4.)-(társasági adós időszak nyeresége terhére kivont tőke)]	10 000	5 000	0
14.	Beszerzett használt eszközök bekerülési értéke	5 000	5 000	0
15.	Tárgyévi értékcsökkenési leírás az összes eszköz vonatkozásában	7 500	10 000	10 000
Az áttérési különbözet kiszámítása (ezer Ft)		2022	2023	2024
16.	Tárgyévi adózás előtti eredmény, amelyre a Katv. 20. § (3) bekezdés a) és b) pontja alapján adófizetési kötelezettség nem vonatkozott [a 11. sor összege, csökkentve az 4. és 7. sorok összegével]	6 000		
17.	Az adóalanyiság időszaka alatt megszerzett, előállított immateriális jószágnak, tárgyi eszköznek a kisvállalatiadó-alanyiság megszűnése időpontjában fennálló könyv szerinti értéke [a 8., 14. sorok összege, csökkentve a 15. sor összegével]	2 500		
18.	Az adóalanyiság időszaka alatt keletkezett, még fel nem használt elhatárolt veszteség összege [a 10. sor utolsó évi értéke]	0		
19.	A megfizetett (fizetendő) kisvállalati adó összege [a 9. sor összege]	400		
20.	Áttérési különbözet (16.-17.-18.-19.)	3 100		

* A Katv. nem tartalmaz tételes előírást az áttérési különbözet megállapításához szükséges nyilvántartás vezetésére, azt az adózó saját maga alakíthatja ki. A példában az eredménytartalék, valamint annak a társasági adó hatálya alatt keletkező részének nyilvántartása annak követését és bemutatását segíti, hogy az eredménytartalékból legfeljebb mekkora összeg fizethető ki osztalékként vagy vonható ki úgy, hogy az áttérési különbözet összegére ne legyen hatással.

b) Az áttérési különbözetre vonatkozó adózási szabályok

Ha az áttérési különbözet pozitív, akkor az adózó választhat, hogy ezt az összeget beruházásra fordítja (amelynek keretében szerzett eszközökre a későbbiekben értékcsökkenést a társasági adóban nem érvényesíthet), vagy megfizeti a rá eső társasági adót. Ha az áttérési különbözet negatív, akkor ezt az összeget a társasági adóban elhatárolt veszteségként lehet érvényesíteni. Az egyes esetekre vonatkozó pontos szabályokat az alábbiakban részletesen ismertetjük.

Ha a fenti áttérési különbözet pozitív, akkor az adózó – **választása alapján** – az eredménytartalék terhére ezzel az összeggel azonos összegű lekötött tartalékot képez. Az így képzett lekötött tartalék